

ОСНОВНІ МІФИ ПРО НАТО В УКРАЇНСЬКОМУ СУСПІЛЬСТВІ

Вінницький національний технічний університет

Анотація

Досліджено основні міфи про НАТО в українському суспільстві. Наведено факти про Північноатлантичний Альянс.

Ключові слова: міф, НАТО, країна, суспільство, держава.

Abstract

The basic myths about NATO in Ukrainian society are explored. Facts about the North Atlantic Alliance are given..

Keywords: myth, NATO, country, society, state.

Вступ

На сьогоднішній день в українському суспільстві гостро стоїть питання вступу у НАТО. Основним наріжним каменем в цьому питанні є безліч міфів які поширюються і живуть в українському суспільстві про Північноатлантичний Альянс. Незнання проблеми часто породжує хибне уявлення про природу НАТО, створює міфи про цю організацію. Міфи можливо розвіяти лише надавши суспільству об'єктивну інформацію про засади існування та функціонування Організації, про її внесок у зміцнення безпеки на європейському континенті та у світі.

Основна частина

Результати соціологічних досліджень виявили такі характерні для України міфи про НАТО: НАТО – агресивний імперіалістичний блок; НАТО може втягти Україну у військові дії; вступ до НАТО потребуватиме значних додаткових коштів тощо.

Частково це пов'язано з тим, що протягом тривалого періоду під час протистояння соціалістичного табору країнам західної демократії радянська система приховувала правдиву інформацію щодо ідеології НАТО, а також нав'язувала думку про ворожість Північноатлантичного Альянсу. Також сьогодні російські політики та ЗМІ створюють з НАТО “образ ворога” та не бажають відпустити Україну до так званої ворожої організації.

Міф перший «НАТО – агресивний блок».

Завданням НАТО є колективна безпека та оборона, а не напад чи агресія, про що записано в основоположному документі Організації – Вашингтонському договорі 1949 року. НАТО у своїх принципах і діяльності дотримується норм ООН і діє за її мандатом.

Ідея об'єднатися на постійній основі заради встановлення миру є логічним протиставленням викликам Другої світової війни і необхідності спільних дій союзників у боротьбі з фашизмом. Вона була закладена Президентом США Ф. Д. Рузвельтом і Прем'єр-міністром Великої Британії Вінстоном Черчиллем у серпні 1941 року під час підписання «Атлантичної хартії». Документ, який встановив засади створення НАТО, був покладений в основу Декларації Об'єднаних Націй 1942 року, а пізніше – ООН.

Міф другий «Нейтралітет – надійна гарантія безпеки країни».

Світовий досвід показує, що нейтралітет сьогодні економічно, політично і безпеково не вигідний. Нові непередбачувані загрози та виклики безпеці ставлять перед кожною цивілізованою країною проблему вибору: військовий нейтралітет чи участь у системі колективної безпеки.

При цьому, забезпечення нейтралітету вимагає залучення значних фінансових ресурсів. В нейтральних європейських країнах все чіткіше простежується тенденція до перегляду свого статусу, зростає думка про відмову від нейтралітету. Так нейтральні Австрія, Швеція, Швейцарія та Фінляндія, не будучи членами Альянсу, беруть активну участь, як і Україна, у програмі НАТО «Партнерство заради миру». Фінляндія розпочала підготовку до остаточного узгодження стандартів своїх Збройних Сил та інфраструктури зі стандартами НАТО, що фактично може означати початок процесу вступу. Швеція має свій військовий контингент у складі триваючої миротворчої операції

НАТО з реконструкції Афганістану. Окрім того, всі ці країни, окрім Швейцарії, є членами ЄС, який здійснює єдину зовнішню і безпекову політику, в рамках якої планується створення Сил ЄС швидкого реагування.

Міф третій «Членство в НАТО дороге коштує».

В НАТО існує рекомендація, що національні витрати на оборону країни-члена Альянсу повинні складати близько 2% ВВП. Ще в 2000 році Верховна Рада прийняла рішення збільшити витрати на оборону до 3% ВВП, втім, реальні видатки у 2005 році становили 1,452% ВВП.

Військовий компонент НАТО вимагає суттєвих капіталовкладень у рамках національного бюджету. Однак основні гроші витрачаються не на нарощування кількості озброєнь, а на їх якісне поліпшення та на створення нормальних умов служби і життя для військовослужбовців та їх сімей.

В європейських країнах військові витрачають гроші на товари з магазинів і на послуги сервісних фірм, сприяючи створенню нових робочих місць і поліпшенню соціально-економічного становища місцевих жителів.

Міф четвертий «Членство в НАТО призводить до перетворення країн на військові табори, заповнені базами НАТО».

Стаття 17 Конституції Української держави забороняє розміщення іноземних військових баз на території України і, відповідно, прийняття такого рішення без урахування ставлення до нього народу України може розцінюватися лише як спроба узурпації влади.

Водночас, слід зазначити, що розміщення військових гарнізонів створює нові можливості для працевлаштування населення в місцях дислокації. Це відомо ще навіть з часів Радянського Союзу. Зокрема, для України згода на тимчасове перебування російської бази в Криму до 2042 року надала можливість розрахуватися за борги за постачання енергоносіїв, на деякий час забезпечити державу дешевими енергоносіями, вирішити проблему належності радянської військової спадщини і перегорнути сторінку складних відносин з сусідом.

Міф п'ятий «Українські миротворці – «гарматне м'ясо» в миротворчих операціях Альянсу».

До участі у міжнародних миротворчих операціях вже сьогодні залучаються та залучатимуться у майбутньому виключно професійні військові на добровільній основі. Майже всі країни-члени НАТО мають професійні армії, в яких немає строкової служби. Крім того, рішення щодо направлення українських військових контингентів до складу міжнародних миротворчих операцій приймаються Верховною Радою України.

Міф шостий «НАТО хоче підготувати цивільну інфраструктуру Європи, щоб розпочати війну».

НАТО – це оборонний альянс, метою якого є захист його країн-членів. Військова мобільність є суттєвим чинником забезпечення стримування в мирний час та колективної оборони під час кризи. НАТО працює в тісній взаємодії з країнами Альянсу, щоб забезпечити належний стан наших мостів, доріг, портів та залізничних мереж для перевезень військової техніки і особового складу через кордони країн-членів.

Це не є підготовкою до війни. Це пов'язано з актуалізацією військових вимог щодо цивільної інфраструктури в час, коли ми спостерігаємо посилення загроз нашій безпеці, у тому числі в результаті незаконної анексії Криму та подальшої дестабілізації на Сході України з боку Росії.

НАТО співпрацює з державами-членами та Європейським Союзом над усуненням бюрократичних перешкод, щоб мати змогу переміщувати свої сили в межах території країн Альянсу. Така робота передбачає обмін інформацією щодо стандартів, вимог та будь яких викликів стосовно цивільної інфраструктури. Ми також працюємо в тісній взаємодії з національними урядами та приватним сектором, щоб стан інфраструктури в межах країн Альянсу і надалі залишався якнайкращим.

Висновки

Отже, представлені міфи є лише вершиною айсбергу тих міфів які живуть в українському суспільстві. Всі ці міфи торкаються усіх сторін життя суспільства, тому так гостро сприймаються. Основою існування міфів є недостатня проінформованість суспільства, низький рівень знань про політичну, соціальну та військову структуру НАТО. Розвіяти туман міфів про Північноатлантичний Альянс – це дати можливість людям побачити справжнє обличчя НАТО та потенційне місце України в цій Організації.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Гоцур О. Міфи про євроатлантичну та європейську інтеграцію України / О. Гоцур // Вісник Львівського університету. Серія журналістика. – 2012. № 33. – С. 41–48
2. Ващенко К. О. Політологія для вчителя [Текст] : навчальний посібник / К. О. Ващенко, В. О. Корнієнко. - Київ : Вид-во імені М. П. Драгоманова, 2011. – 406
3. Корнієнко В. О. Україна в Європі і світі [Електронний ресурс] : [онлайн-гід з питань євроатлантичної інтеграції] : [електронний] навчальний посібник / В. О. Корнієнко. - Електронні текстові дані (1 файл (PDF) : 20,2 Мбайт). - Вінниця : ВНТУ, 2017. - 147 с.

Мусінкевич Іван Вікторович – студент групи ЕКО-17б, Інститут екологічної безпеки та моніторингу довкілля, Вінницький національний технічний університет, Вінниця, е – mail: ivanivanoivan06@gmail.com.

Науковий керівник: **Корнієнко Валерій Олександрович** – кандидат історичних наук, доктор політичних наук, професор, завідувач кафедри суспільно-політичних наук, академік Української Академії політичних наук.

Musinkevych Ivan Viktorovich - student group ECO-17b, Institute of Environmental Safety and Environmental Monitoring, Vinnytsia National Technical University, Vinnytsya, ivanivanoivan06@gmail.com

Scientific supervisor: **Valeriy Kornienko** - candidate of historical sciences, doctor of political sciences, professor, head of the department of social and political sciences, academician of the Ukrainian Academy of Political Sciences.